

Yttilän Otta tutuksi- hankkeen eteneminen

Yttilän Otta Tutuksi- hankkeen 1. lehdistötilaisuus pidettiin 2.3.2005

Yttilän Otta Tutuksi- hanketta esiteltiin lehdistölle tulevien kaivausten maisemissa, Yttilän Ottassa, Köyliön kunnan saunalla 2.3.2005. Hankkeen johtaja Kalevi Salmi kertoi aluksi tarinan Hiidestä, josta Yttilän Ottan aikaisempi nimi Hiisiniemi juontaa juurensa. Nimi Hiisiniemi oli inspiroinut hankkeen vetäjät valitsemaan tämän tarinan päähenkilön, Hiiden, hankkeen tunnuksiksi. Tässä Simo Nummen toteuttamassa työssä Hiisi kannattelee päänsä päällä suurta kiveä, jonka se hetken kuluttua paiskaa vastarannalle Räpin pellolle.

Tämän lehdistötilaisuuden tiedote on jo aikaisemmin julkistettu ja tarkemminkin voi hankkeen tavoitteisiin tutustua Hankesuunnitelman avulla.

Yttilän Ottaan liittyvien tarinoiden lisäksi lehdistötilaisuudessa keskityttiin pääosin hankkeen kaivu- osuuteen ja myös lehdistöä erityisesti kiinnostavaan kirkontorniin sekä pian alkavaan 7- osaiseen Köyliön kaivaukset- kurssisarjaan. Köyliönjärveen pistävän niemen, Yttilän Ottan, keskiosassa on ylänköalue, jossa sijaitsevat tutkittavat hautapainanteet. Museovirastoa edustaja Leena Koivisto kertoi laajemminkin Köyliön arkeologisista löydöistä ja löytöpaikoista. Dosentti Kari Uotila oli laatinut alustavan mallinnoksen Köyliönjärvestä ja Ottan alueesta, jota mielenkiinnolla tutkailtiin.

Lopuksi kavuttiin Yttilän Ottan keskiosaan ja tutustuttiin ihan paikan päällä kameroiden kera alueella näkyviin hautakuopanteisiin, jotka tosin nyt lumi osittain peitti.

Köyliön kaivaukset- kurssitus alkoi 8.3.2005

Kurssi eteni vauhdikkaasti ja saavutti jymymenestyksen, yli 30 kuulijaa. Kurssisarjaan kuului 7 iltaluentoa. Luennoitsijoina toimivat kuvassa näkyvä dosentti Kari Uotila sekä FM Sari Mäntylä ja HuK Hannele Lehtonen

Ohjausryhmän kokous 5.4.2005

Yttilän Otta Tutuksi- hankkeen alkuun liittyvä ohjausryhmän kokous pidettiin Köyliössä 5.4.2005. Muistio oheisena ja muistiossa mainittu liite on "liimattu" itse muistion perään. Monista syistä johtuen kokouksessa meitä oli mukana aika pieni määrä ottamassa kantaa asioihin. Hanketta voidaan kuitenkin näillä evästyksillä viedä ongelmitta eteenpäin, joten seuraava ohjausryhmän kokous pidettäneen vasta marraskuussa 2005.

Köyliön kaivaukset- kurssitus päätettiin retkeillen 21.5.2005

Lähes täysi bussillinen kurssilaisia ja hankkeen yhteistyötahojen edustajia tutustui aluksi Kuusiston kartanon ja Kuusiston linnan historiaan. Täältä matka jatkui Halikon Rikalanmäen alueelle- Rikala-Halikonjokilaakson keskus ja tarinoiden "kaupunki".

Retkeläisiä taustanaan Kuusiston linnan rauniot, joita meille esittelee Kari Uotila

Sari Mäntylän kertoessa ei mielenkiinto päässyt hetkeksikään herpaantumaan.

Hankkeen keskeisin osuus- Kaivaukset Yttilän Ottassa 6.6.-22.6.2005

Suomen kesä näytti kaivajille kauneimmat puolensa. Vajaan 3 viikon kaivurupeama meni nopeasti, asiat toteutettiin suunnitellusti. Kaikesta näki, että kaivausten johtaja Kari Uotila tiesi mitä olimme tekemässä vaikka hän samaan aikaan valvoi etelä-Suomessa useita muitakin kohteita. Erityisesti tuntui hyvältä seurata nuorten koululaisten työskentelyä, intoa paneutua asiaan.

Mukana oli nuoria ja vähän vanhempiakin kaivajia

Yhdessä oli mukava pohtia mitä löytyi

Lehdistötilaisuus pidettiin Yttilän Ottassa 14.6. 2005

Toisen kaivuviikon puoleen väliin oli jo hyvissä ajoin sovittu kaivausten etenemisestä kertova lehdistötilaisuus tietämättä mitä voidaan esitellä.

Noina aikoina alkoi paljastua parista kohdasta luita, jotka tuolloin olivat vasta osittain näkösällä. Kieli piti asettaa tarkasti keskelle suuta, jottei tullut "lupailtua liikoja". Lehdistön kanssa kuitenkin yhdessä pohdiskeltiin mitä niiltä kohdin voisi tulla esiin kaivausten jatkuessa. Samaan aikaan alkoi tulla esiin myös esineettömiä hautoja, yleensä itä-länsi suuntaisina - kristilliseen hautaukseen siis viittaavia.

Eräs hauta. Tumma, ihmisen muotoinen ja -kokoinen alue on jo näkyvissä

Hiisiniemen arvoitus seminaari 2.7.2005 Lallin koululla Köyliössä

YOT- hanke ja Euran Härkännummen viikinkikylä yhdistivät voimansa 2.7.2005 ideoiden tapahtuman Rautakauden Loistoa. Iltapäivällä oli mahdollisuus Eurassa "elää viikinkiaikaa". Aamupäivällä ja siis osana YOT-hanketta järjestettiin Lallin koululla Köyliön kaivauksista kertova seminaari. Yttilän Ottan aikaisemman nimen mukaan se nimettiin Hiisiniemen arvoitukseksi. Seminaarin luentoja oli neljä: Dosentti Kari Uotila, HuK Hannele Lehtonen "Yttilän Ottan tuhattu, kaivettu ja vielä kaivamaton menneisyys", Fil.lis. Sari Mäntylä "Työkirveitä ja

tapparoita- Kirveet rautakauden lopulla" , Fil.lis. Sami Raninen "Köyliönsaaren rautakautiset ruumiskalmistot" sekä tutkija Mikko Moilanen " Miekkojen teknisestä kehityksestä keski- ja myöhäisrautakaudella".

Esitelmien lyhennelmät ovat luettavissa Köyliö-seuran sivuilla kohdassa Ajankohtaista ja sieltä Teemavuosien aineistoa.

Yttilän Ottan esittely järjestettiin myös 3.7.2005

Köyliö- päivien yhdeksi ohjelmanumeroksi oli valittu tutustuminen Köyliön historiaan liittyviin kiinnostaviin kohteisiin. Mirja ja Kalevi Salmi sekä kaivussa mukana olleet Johanna Pihlava sekä Kaisa Valli toimivat esittelijöinä. Samaan aikaan oli Yttilän Ottassa seudun partiolaisten perinteinen leiri, mutta sopu antoi sijaa - kaikki toiminnot tukivat toisiaan.

Iltavesper Kirkkokarilla ja Georg Haggrenin luento 6.8.2005 Taren rannassa

YOT- hanke, Köyliön seurakunta sekä Ristolän kylätoimikunta järjestivät yhteistyössä iltavesperin Kirkkokarilla osana kirkon 850- vuotisjuhlavuotta.

Iltavesper Kirkkokarilla 6.8.2005

Ristolalaiset hoitivat venekuljetukset, kirkko oman osuutensa karilla ja hanke järjesti luennoitsijan Taren rannan kahvihetken yhteyteen, vesperistä palattua.

Veneitä oli monenlaisia, ja kaikilla pääsi perille

Tohtori Georg Haggren kertoi esitelmässään "Mitä tiedetään Kirkkokarilla sijainneesta kappelista?".

Vuonna 1751 palanutta Köyliön kirkkoa paikallistettiin 1.9.2005

Köyliön kirkko ja kartano paloivat vuonna 1751. Viktor Salminen epäilee Köyliön historiassa, että kirkkornia ja -kelloja ei nostettu järvestä. Tornin seutu on nyt maalla ja sieltä sitä nyt etsittiin "kissojen ja koirien kanssa" popcatin avustamana. Köyliön seurakunnalta saatiin käyttöön popcat ja sen kuljettajaksi Harri Pusa. Muritutkimuksen puolesta tapahtumaa valvoivat arkeologiopiskelijat Ulla ja Mikko Moilanen. Mitään merkkejä tornista tai kelloista ei löytynyt, joten torniasia on loppuun selvitelty- Näin arvokasta materiaalia ei ole järveen jätetty vaikkei siitä asiakirjamerkintöjä ole tehtykään.

Kaivuri on järeä kone arkeologisella kaivauksella. Niinpä valvojia olikin kaksi, Ulla ja Mikko Moilanen.

Ulla ja Mikko Moilanen luennoivat Köyliössä 2.-3.9.2005

Osana Museoviraston Valtakunnallista Museoviikonloppua luennoivat arkeologiopiskelijat Ulla ja Mikko Moilanen Köyliössä molempina päivinä. Ullan aiheena oli "Mitä Yttilän Ottasta itse asiassa tiedetään?". Mikon aiheena oli "Köyliön Kirkkosaaren komea damaskoitu miekka", jonkalaisen hän alkuperäisen mallin mukaan, alkuperäistä tekniikkaa käyttäen oli itse valmistanut ja sitä myös Köyliössä esitteli.

Perjantaina luennot esitettiin kahteen kertaan, aamulla Kepolan koululla ja myöhemmin päivällä Lallin koululla, kummassakin paikassa 6-luokkalaisille. Lauantaina esityspaikkana oli Kepolan koulu ja luennot olivat silloin tarkoitettut "muille köyliöläisille".

Kaikki kolme miekkaa ovat Mikko Moilasen tekemiä

Kuninkaanmänty lyheni Ilmijärvellä 12.9.2005

Kuningas Kustaa III:n sanotaan ruokailleen Köyliön Ilmijärvellä 25.6. 1775 matkallaan kohti Turku. Tapahtumasta kertoo laatta, joka on kiinnitetty ns. Kuninkaanmännyn kylkeen. Mänty oli yläosaltaan vankka, mutta alaosassa oli jo merkkejä lahoviasta. Männyn ei sallittu kaatua ja siksi se tyhistettiin noin 5-metriseksi, jolloin laatta jäi vielä alempaan osaan paikalleen muistoksi jälkipolville.

Kuninkaan vierailusta kertova laatta jäi sentään paikalleen

Puusta sahattu kiekko lähetettiin Joensuun yliopistoon ajoitettavaksi. Tulos kertoo, että puun kasvu on alkanut noin 1720 paikkeilla, joten puu on ollut täysikasvuinen kuninkaan vierailun aikaan.

Joensuun yliopistolla tutkittu kiekko palautettiin Köyliön kiekkoon tehdyin merkinnöin.

Kuvausmatka Tukholmaan toteutui 25.9.- 28.9.2005

Valokuvaaja Jaakko Ojala, karttaekspertti Heikki Rantatupa ja Kalevi Salmi tekivät matkan Tukholman arkistoihin ja löysivät Tukholmasta Riksarkivetista ja Krigsarkivetista paljon Köyliön seudun kartta-aineistoa, ennen näkemätöntäkin. Jaakko Ojala otti matkalla noin 250 valokuvaa kartoista.

Mahdollisuus toteuttaa matka kruunasi hankkeen saavutukset.

Heikki Rantatupa hallitsi kartat ja tilasi arkistosta niitä kuvattavaksi. Kartat olivat todella isoja ja kuvaolosuhteet olivat kaikkea muuta kuin ergonomiset. Jaakko Ojala kuvasi itseään säästämättä. Suurimpia karttoja kuvattaessa Jaakko seiso i kierreportailla 4 metrin korkeudella ja kameran objektiivikin vaati vaihtamista moneen kertaan.

Heikki Rantatupa luennoi kartoista 17.10.2005 Köyliössä

Heikki Rantatupa esitteli Lallin koululla Köyliön karttoja ja esitelmä perustui valtaosin kuvien näyttämiseen. Kuvia oli paljon vanhoista tiedossa olevista kartoista, mutta mukana oli myös uutta materiaalia toteutuneelta Tukholman valokuvausmatkalta.

Ohjausryhmän loppukokous 14.11. 2005 Köyliön Kunnanvirastolla

Hankkeen johtaja päätti panna pisteen hankkeelle jo hiukan etuajassa, sillä kaikki oleelliset tavoitteet oli saavutettu ja rahat käytetty. Siksi ohjausryhmäkin kokoontui jo 14.11., Liitteenä luettavissa tuon kokouksen muistio.

Muuritutkimus on toimittanut Museovirastoon marraskuussa 2005 raportin Yttilän Ottan kaivauksista ja myös Köyliö-seura sai oman kopionsa. Raportti oli perinpohjainen, mutta siihen eivät vielä ehtineet kaivausnäytteiden tulokset. Niitä odotellaan kevään 2006 aikana. Viimeistään Kaivu-seminaarissa kesällä 2006 saamme kuulla lopullisemman totuuden Yttilän Ottasta. Pitää vain malttaa odotella!

Lisätietoja kaivauksista

Lisää Köyliön kaivauksista ja kaivauksista yleisemminkin voi lukea Kari Uotilan omistaman Muuritutkimus ky: n kotisivuilta, jotka ovat osoitteessa www.muuritutkimus.com

